

Criteria voor het leerlingdossier dyslexie

Het leerlingdossier wordt beoordeeld op de onderdelen achterstand, hardnekkigheid en exclusiefactoren. Deze onderdelen moeten alle drie aan de orde zijn, voordat er een vermoeden van dyslexie is. Hieronder volgt per onderdeel een korte toelichting op de beoordeling.

1. Achterstand

De volgende informatie is van belang om de achterstand bij technisch lezen en/of spelling aan te kunnen tonen (indien aanwezig):

- De Signalenlijst uit het Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs (Expertisecentrum Nederlands, KPC-groep), ingevuld door de mentor.
- Screeningstoetsen vanuit het Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs (indien afgenomen door school): Kijkbewijs, Tekenbeet, Het Wonderlijke Weer.
- Cijferlijsten van alle leerjaren voortgezet onderwijs.
- LOVS bovenbouw basisonderwijs.
- Extra ingezette interventies in het basisonderwijs en/of voortgezet onderwijs.
- Is er sprake van erfelijkheid?

Hoe wordt omgegaan met hoogbegaafdheid?

Het discrepantiecriterium is niet van toepassing. Doorverwijzing naar dyslexieonderzoek is alleen terecht wanneer de lees en/of spellingscores behorend tot de zwakste 10%. De hoogbegaafdheid op zich geldt niet als een voldoende reden om daartoe over te gaan. (Bron: *Richtlijn Lees- en spellingproblemen in combinatie met Hoogbegaafdheid. SDN, 2018*)

2. Langdurige achterstand en hardnekkigheid

Om te spreken van een 'langdurige achterstand' dient de achterstand minimaal 1,5 jaar aanwezig te zijn. Aangezien leerlingen in het voortgezet onderwijs heel diverse profielen kunnen hebben, wordt er een screening op maat gedaan. Er zal per individuele leerling bekeken worden in hoeverre de hardnekkigheid aangetoond kan worden.

Om een oordeel te kunnen vormen over de hardnekkigheid, is de volgende informatie relevant:

- Welke (extra) interventies zijn er ingezet in de bovenbouw van het basisonderwijs? Wat waren de resultaten?
- Heeft de leerling (binnen of buiten school) bijles, RT of huiswerkbegeleiding gehad voor Nederlands of de moderne vreemde talen? Wat was het effect?
- Hebben ouders extra ondersteuning moeten geven bij het huiswerk? Wat hebben zij gedaan?
- Zijn er hiaten in het leerstofaanbod (bijvoorbeeld als het kind langdurig ziek is geweest of om een andere reden veel lessen heeft gemist)?
- Leest het kind ook zelf thuis?

Bij de beoordeling van de hardnekkigheid wordt onderscheid gemaakt naar leeftijd:

- Tot 15 jaar: Er wordt verwacht dat extra instructie aangetoond kan worden op het gebied waar de problemen zich voordoen. Dit kan technisch lezen en/of spellen zijn. Als er geen of onvoldoende instructie is geweest, zal de hardnekkigheid alsnog aangetoond dienen te worden, door middel van een extra begeleidingstraject, alvorens verder onderzoek kan aantonen of er sprake is van dyslexie.

Een hardnekkigheidstraject heeft de duur van 2x 10 sessies van 60 min, exclusief de toetsmomenten, en loopt gedurende een periode van tenminste zes maanden door. Eén traject van 10 sessies van 60 min is mogelijk als er in het basisonderwijs één periode van 10 tot 12 weken op zorgniveau 2 of 3 begeleiding geboden is of als de leerling (in het primair of voortgezet onderwijs) 10 tot 12 weken RT of bijles heeft gehad.

- Vanaf 15 jaar: Naarmate leerlingen ouder zijn, wordt de achterstand het belangrijkste criterium, hoewel de didactische resistentie zeker relevant blijft (Dyslexie Diagnostiek en behandeling, SDN 2016). Per leerling wordt gekeken in hoeverre de hardnekkigheid aangetoond dient te worden, waarbij de hele schoolloopbaan in ogenschouw wordt genomen.

3. Exclusiefactoren

De volgende persoons- of omgevingskenmerken moeten als verklaring uitgesloten worden:

- Algemene verstandelijke beperking (IQ <70, +/- 5);
- Gehoorstoornis;
- Slechtziendheid;
- Neurologische stoornissen;
- Onvoldoende beheersing van de instructietaal;
- Inadequaat onderwijs;
- Bovenmatig schoolverzuim;
- Omstandigheden in de thuisomgeving.

Comorbiditeit (bijvoorbeeld spraak-taalstoornissen, ADHD) vormt geen uitsluitingsgrond voor de aanmelding voor dyslexieonderzoek. Onderzoek moet uitwijzen welke diagnose primair is.

Voor alle genoemde punten geldt dat het aan de regiebehandelaar is om te bepalen of aan de eisen is voldaan. De regiebehandelaar volgt hierbij de actuele richtlijnen van de SDN en het NKD. Het is van belang dat een school duidelijk en onderbouwd beargumenteert waarom wordt gedacht aan een ernstige en hardnekkige achterstand.